

УДК 338.47

**ЛОГІСТИКА ЯК СИСТЕМА ОБСЛУГОВУВАННЯ СВІТОВОГО
ОБІГУ КАПІТАЛУ**

**LOGISTICS AS A SERVICE SYSTEM FOR GLOBAL CAPITAL
CIRCULATION**

*докт. економ. наук В.В. Прохорова
ННІ «УІПА» ХНУ імені В.Н. Каразіна*

*D. Sc. (Econ.) V. V. Prokhorova
NNI "UIPA" KhNU named after V.N. Karazin*

Процес обігу світового капіталу пережив істотні зміни за останні десятиліття. Лібералізація ринків під егідою Світової організації торгівлі сприяла зростанню абсолютних масштабів міжнародної торгівлі та розвитку міжнародних зв'язків. Логістична галузь, яка є невід'ємною складовою глобальної торговельної системи, забезпечує її розвиток та ефективність. Логістика присутня майже у всіх сферах економічної діяльності у всіх країнах світу. Говорити про розвиток економіки будь-якої країни без логістики не має сенсу. Розвиток логістичних систем є наслідком низки глобальних тенденцій у світовій економічній системі. Найважливіші з них: демографічний вибух; бурхливе зростання промислового виробництва; прискорення технічного прогресу і поширення нових наукоємних технологій тощо.

Логістика наразі широко використовується у міжнародній діяльності компаній всього світу і, як вважають більшість економістів, є важливим фактором конкурентоспроможності на світовому ринку [1].

Існує кілька десятків визначень поняття логістики як виду економічної діяльності. Найчастіше під логістикою розуміють управління всіма видами потоків (матеріальними, людськими, енергетичними, фінансовими та ін.), які виникають в економічних системах. Сутність логістики розглядається у різних аспектах. До певної міри логістика є майстерністю, до певної міри – теоретичними знаннями та практичними навичками, крім того її також можна розглядати як інтуїтивний підхід до вирішення стратегічних задач та проблем в області просування товару від постачальника до споживача [2].

Нарощування транспортування, переміщення та зберігання продукції на складах зумовило зростання попиту на інтегровані логістичні рішення з боку виробничих компаній, що, у свою чергу, спричинило виникнення системи обслуговування світового обігу капіталу.

Наразі ефективне функціонування економіки будь-якої країни неможливе без створення належної логістичної інфраструктури, тобто

середовища, в якому здійснюється обіг капіталу.

Логістика сьогодні є одним із ключових факторів, що впливає на позицію країни на світовій арені, а відповідно і на розвиток міжнародної торгівлі.

Для оцінки і порівняння логістичних інфраструктур у 2007 році Світовий Банк спільно з університетом м. Турку (Фінляндія) розробив методику оцінки рівня розвитку логістики у різних країнах. Дослідження проводяться раз на два роки. Результатом дослідження є Індекс ефективності логістики (LPI – Logistics Performance Index). Цей індекс розраховується на основі результатів опитування міжнародних, національних та регіональних логістичних та транспортно-експедиторських компаній. Технологія дослідження передбачає визначення двох показників: міжнародного індексу ефективності логістичної галузі (за п'ятибальною шкалою респонденти оцінюють параметри, що відображають ефективність логістичної системи відносно 8 країн, з якими працює логістична компанія) та внутрішнього індексу ефективності логістики (за п'ятибальною шкалою респонденти оцінюють логістичну систему країни, в якій працюють). На основі цих двох показників розраховується інтегральний показник ефективності логістики (Logistics Performance Index) для кожної країни і визначається її рейтинг. В якості основних критеріїв оцінки ефективності логістики обрані: ефективність митного та прикордонного оформлення, якість торгівельної та транспортної інфраструктури, простота організації міжнародних перевезень за конкурентоспроможними цінами, якість логістичних послуг, відстеження проходження вантажів, своєчасність поставок вантажів [3, 4].

Покращення логістичної складової у світовій економіці має стати ключовим фактором для досягнення кращих результатів у світовому обігу капіталу та підвищення конкурентоспроможності експортних та сировинних товарів на світовому ринку.

[1] Прохорова В. В., Зайцева А. С. Побудова конфігурації бізнес ідеології новаторського типу в управлінні розвитком підприємств. Адаптивне управління: теорія і практика. 2023. Вип. 17 (34). 17с.

DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0654-17\(34\)-10](https://doi.org/10.33296/2707-0654-17(34)-10)

[2] Маковоз О.В., Зайцева А.С. Шляхи удосконалення управління логістичним забезпеченням підприємства. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2019. № 66. С. 86 – 93.

DOI: <https://doi.org/10.18664/338.47:338.45.v0i66.173187>

[3] Prokhorova, V., Bezuhla, Y., Koleshchuk, O., Zaitseva, A. Formation of economic freedom and entrepreneurial culture as strategic dominants of enterprise development transparency. Eastern-European Journal of Enterprise Technologies, 2023, 6 (13-126), pp. 24 – 32. DOI: <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2023.292324>;

URL: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216852017>; URL: <https://journals.urau.ua/eejet/article/view/292324>

[4] Prokhorova, V., Mushnykova, S., Zaitseva, A., Gavrysh, O. Convergence of dominant forms of investment capital in the development of socio-economic systems. Eastern - European Journal of Enterprise Technologies, 2024, 1 (13 (127)), pp. 122 – 130. DOI: <http://dx.doi.org/10.15587/1729-4061.2024.299127>; URL: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216852017>; URL: https://www.researchgate.net/publication/378750694_Convergence_of_dominant_forms_of_investment_capital_in_the_development_of_socio-economic_systems.